

Ett par år som *Ekonomisk Debatt*s redaktör 2017–18

LINA ALDÉN

redaktör 2017–18,
är docent i nationalekonomi vid Linnéuniversitetet och
affilierad forskare vid
Institutet för social forskning (SOFI).
lina.alden@lnu.se

”Nämen, där är ju *Ekonomisk Debatt!*”, fick jag en gång höra, med åsyftning på mig, under mitt tvååriga redaktörskap för tidskriften. Jag är mycket glad över att ha fått förkroppsliga *Ekonomisk Debatt* under ett par år. Jag var redaktör under 2017–18. Det var roliga och givande år, inte minst på grund av alla intressanta bidrag som jag fick möjlighet att läsa och editera, men också på grund av ett gott och trevligt samarbete med min medredaktör Niclas Berggren.

Utöver att få möjlighet att bidra till att sprida (främst) nationalekonomisk debatt och forskning till en bredare publik, var en positiv del av redaktörskapet att det gav en inblick i vad nationalekonomer i Sverige jobbar med. Som de flesta ED-läsare säkert känner till innehåller varje nummer olika typer bidrag. En del bidrag är populärvetenskapliga sammanfattningar av forskningsartiklar, en del är särskilt skrivna för tidskriften för att sätta ljus på en viss fråga och andra är rena debattinlägg. Jag roade mig med att gå tillbaka till numren som publicerades 2017–18. Då skrevs det t ex om vad lågkvalificerade jobb leder till, om sanktionerna mot Ryssland (efter invasionen på Krimhalvön) har någon effekt, om faktagranskning är lösningen på falska nyheter, om hur grundutbildningen i nationalekonomi bör utformas, om realismen i hushållens förväntningar rörande bolåneräntan, om aktiemarknaders betydelse för näringslivet och om kompetens och klassbakgrund hos svenska politiker.¹ På Forum debatterades det bl a om huruvida ISK är skattegynnad eller inte, kopplingen mellan invandring och ekonomisk tillväxt och vad som utgör korruption. På ledarsidorna lyftes exempelvis vikten av fler vetenskapliga samtal, de bristande förutsättningarna för utvärdering i Sverige och att nationalekonomer borde bidra till forskningen om våld i nära relationer. Det är slående vilken oerhörd bredd av frågor som belyses med (främst) nationalekonomiska ögon och många frågor är (i vissa fall dessvärre) lika aktuella i dag.

Även om innehållet i *Ekonomisk Debatt* i hög grad styrs av de bidrag som kommer in kan redaktörerna påverka det genom att uppmuntra personer att skicka in bidrag. Ett nummer där redaktörerna särskilt styr innehållet är det årliga temanumret. Det är redaktörerna som tillsammans enas kring ett övergripande tema, vilka delämnena som ska belysas och vilka skribenter

¹ För den intresserade läsaren hittas exemplen på artiklar i Ek (2018), Oxenstierna (2018), Afanaseva m fl (2018), Bengtsson (2018), Österholm (2017), Koptuyug m fl (2017) och Dal Bó m fl (2017); på Foruminlägg i Lundberg (2017), Malmberg m fl (2017), Lundborg (2017a), Sandgren (2018), Bergh m fl (2018) och Rothstein (2018); på ledare i Boschini (2017), Hensvik (2017) och Durevall (2018).

som ska bjudas in att skriva för tidskriften. Temanumren var roliga att jobba med eftersom de ger möjlighet att sätta ljus på en aktuell eller viktig fråga från olika vinklar. Det senaste numret om kriget i Ukraina är ett ypperligt exempel (se *Ekonomisk Debatt* nr 4 2023). År 2017 var temat ”Nya tankar om stabiliseringspolitiken”, vilket valdes i ljuset av att Sverige under en lång tid haft en tydlig rollfördelning mellan finans- och penningpolitiken, med ett större stabiliseringspolitiskt ansvar för penningpolitiken (Aldén och Berggren 2017). I numret diskuteras hur rollerna mellan finans- och penningpolitik bör se ut och hur ekonomiska kriser bör bemötas, dels mot bakgrund av den lågräntemiljö som Sverige då befann sig i, dels i ljuset av sekulär stagnation och historiska lärdomar.² År 2018 blev temat i stället ”Genus – problem och lösningar i dagens Sverige”, vilket känns extra roligt med tanke på att 2023 års Ekonomipris mycket välförtjänt går till Claudia Goldin. Vi valde temat mot bakgrund av att även om jämställdheten har ökat, gör kvinnor och män val och möts av normer och strukturer som fortsatt leder till ekonomisk ojämlikhet, både på kort och lång sikt (Aldén och Berggren 2018). I numret belyses både mer traditionella frågor såsom skillnader i hur kvinnor och män använder sin tid och hur kvinnors och mäns livsval leder till ojämlika pensioner men även orsaker till kvinnors underrepresentation bland nationalekonomer vid svenska universitet, varför kvinnor och män begår brott i olika utsträckning och det ojämlika faderskapet.

I december varje år hålls ett årsmöte för *Ekonomisk Debatt* där redaktörerna får presentera och stå till svars för innehållet i årets nummer, dels inför Redaktionsrådet, dels inför Nationalekonomiska Föreningens styrelse. Lite svettigt var det så klart inför dessa möten, men allt som oftast möttes vi av uppmuntran och glada tillrop. Vid dessa möten fick jag intrycket att tidskriftens grundare och under många år ansvarige utgivare, Assar Lindbeck, gärna skulle ha sett mer av just ekonomisk debatt i *Ekonomisk Debatt*. Jag tror att vi är många som ser att det i dag finns ett behov av debatt med sakliga argument. Inte minst behövs en debatt som ger utrymme för djupare diskussion grundad i fakta, tid för reflektion och möjlighet att pröva och ompröva ståndpunkter. Här har *Ekonomisk Debatt* en viktig roll att spela men konkurrerar med andra debattfora med betydligt kortare ledtider, såsom debattsidor i dagstidningar. Under min tid som redaktör diskuterades hur vi skulle kunna arbeta mer aktivt med *Ekonomisk Debatts* hemsida för att skapa förutsättningar för mer omedelbar debatt. Under dessa år lades bidragen upp på hemsidan först när det tryckta numret av tidskriften kommit ut, vilket, av naturliga skäl, ledde till långa ledtider från det att ett bidrag har accepterats till att det fanns i tryck. En idé var att få till ett snabbare flöde genom att lägga upp särskilt aktuella bidrag eller bidrag av debattkaraktär på hemsidan så snart de blivit accepterade. Det är glädjande att vissa av tankarna nu har kommit att börja realiseras.

² Något som glädde oss redaktörer var att det inkom ett debattinlägg kring hur finanspolitikens roll beskrevs i temanumret. För den intresserade läsaren publicerades detta replikskifte på Forum i nr 1 2018.

Att *Ekonomisk Debatt* är en väletablerad tidskrift för ekonomisk debatt och populärvetenskaplig presentation av forskning råder det inget tvivel om. Att få personer att skriva för tidskriften var i regel inte något problem, men det fanns en viss skevhet kring vilka som skrev för tidskriften. Till exempel var personer verksamma vid vissa universitet och institutioner mer flitiga skribenter än andra samtidigt som det var färre kvinnor än män som skriver för tidskriften.³ Det finns säkert flera förklaringar till dessa skillnader. Alvesson och Sjöholm (2023) pekar t ex på betydelsen av kultur och normer och på att det saknas incitament för forskare att ägna sig åt den sk tredje uppgiften, något som troligen skiljer sig mellan olika universitet och institutioner. Mot bakgrund av att kvinnor generellt är underrepresenterade bland forskare inom nationalekonomi (Boström och Sundberg 2018), samtidigt som mer seniora och etablerade forskare är mest aktiva som skribenter (Nyberg, 2022), är det inte heller förvånande att det är färre kvinnor än män som skriver för *Ekonomisk Debatt*.

Niclas Berggren och jag hade stora ambitioner att öka just andelen kvinnliga skribenter under vår tid som redaktörer. Planen var dessutom att forska på vår åtgärd. Vi föreställde oss en randomiserad kontrollstudie med *nudging* för att ”puffa” kvinnliga forskare att skriva för *Ekonomisk Debatt*.⁴ Vår åtgärd var något så ”innovativt” som ett mejlutskick 2017 till samtliga kvinnliga forskare i nationalekonomi vid olika universitet och institut i Sverige. Andelen kvinnliga skribenter ökade förvisso från 2017 till 2018, men det berodde nog mer på val av temanummer. År 2017 var det som sagt ett nummer om stabiliseringspolitik och år 2018 ett nummer om könsskillnader. Med tanke på att antalet kvinnor inom nationalekonomi ökar finns det dock skäl att tro att andelen kvinnliga skribenter kommer att öka över tid (och kanske t o m redan har ökat).

Jag föreställer mig att en större bredd bland de som skriver för *Ekonomisk Debatt* är en fråga som redaktörerna för tidskriften har fortsatt att arbeta med. Det är viktigt eftersom läsarna annars riskerar att gå miste om viktiga frågor och perspektiv. Avslutningsvis vill jag därför passa på att uppmuntra och uppmana fler att skriva för *Ekonomisk Debatt* och på så vis bidra till saklig ekonomisk debatt och att tillgängliggöra den stora variationen i nationalekonomisk forskning för en bredare publik.

³ Den låga andelen kvinnliga skribenter i *Ekonomisk Debatt* – och även representationen av kvinnor bland redaktörer och i redaktionen och redaktionsrådet – har belysts och diskuterats tidigare av Jonung och Ståhlberg (2008) och Nyberg (2022). Mellan dessa två genomgångar ökade andelen kvinnor bland t ex artikelförfattare från ca 10 till 21 procent. Den senare siffran ska dock jämföras med att andelen kvinnor som i dagsläget disputerar i nationalekonomi är ca 40 och andelen kvinnor bland universitetslektorer och docenter ca 35 procent (Nyberg, 2021).

⁴ Se Gärdenfors m fl (2017) för en beskrivning av *nudging*.

- Afanaseva, A, J Eriksson och M Öhman (2018), "År faktagranskning lösningen på falska nyheter?", *Ekonomisk Debatt*, årg 46, nr 7, s 18–24.
- Aldén, L och N Berggren (2017), "Nya tankar om stabiliseringspolitiken – årets temanummer", *Ekonomisk Debatt*, årg 45, nr 4, s 3–5.
- Aldén, L och N Berggren (2018), "Genus – problem och lösningar i dagens Sverige", *Ekonomisk Debatt*, årg 46, nr 4, s 3–5.
- Alvesson, M och F Sjöholm (2023), "Ekonomiprofessorers genomslag i vetenskap och forskningskommunikation", *Ekonomisk Debatt*, årg 51, nr 5, s 64–74.
- Bengtsson, N (2018), "Hur utforma grundutbildningen i nationalekonomi", *Ekonomisk Debatt*, årg 46, nr 1, s 7–20.
- Bergh, A, G Erlingsson och R Öhrvall (2018), "Korruption i Sverige har underskattats", *Ekonomisk Debatt*, årg 46, nr 2, s 63–65.
- Boschini, A (2017), "Hög tid för fler vetenskapliga samtal", *Ekonomisk Debatt*, årg 45, nr 1, s 3–5.
- Boström, E och A Sundberg (2018) "Få men fler kvinnor i svensk nationalekonomi", *Ekonomisk Debatt*, årg 46, nr 4, s 19–32.
- Dal Bó, E, F Finan, O Folke, T Persson och J Rickne (2017), "Kompetens och klassbakgrund bland svenska politiker", *Ekonomisk Debatt*, årg 45, nr 3, s 5–17.
- Durevall, D (2018), "Våld i nära relationer – ett ämne för nationalekonomer", *Ekonomisk Debatt*, årg 46, nr 7, s 3–5.
- Ek, S (2018), "Vart leder lågkvalificerade jobb?", *Ekonomisk Debatt*, årg 46, nr 8, s 16–28.
- Gärdenfors, P, M Johannesson, P Molander, T Sjöström och P Strömberg (2017), "2017 års Ekonomipris till Richard Thaler", *Ekonomisk Debatt*, årg 45, nr 8, s 6–16.
- Hensvik, L (2017), "Bristande förutsättningar för utvärdering i Sverige", *Ekonomisk Debatt*, årg 45, nr 5, s 3–4.
- Jonung, C. och Ståhlberg, A-C. (2008), "En jämställd ekonomisk debatt?", *Ekonomisk Debatt*, årg 30, nr 6, s 549–562.
- Koptyug, N, L Persson, R Svensson och J Tåg (2017), "Aktiemarknadens betydelse för näringslivet och samhällsekonomi", *Ekonomisk Debatt*, årg 45, nr 7, s 6–17.
- Lundberg, J (2017), "Inte självklart att ISK är skattegynnad", *Ekonomisk Debatt*, årg 45, nr 8, s 63–65.
- Lundborg, P (2017), "Delmi-författare fortsatt på villovägar", *Ekonomisk Debatt*, årg 45, nr 5, s 74–75.
- Malmberg, B, T Wimark, J Turunen och L Axelsson (2017), "Chansen god att invandring ger ökad tillväxt", *Ekonomisk Debatt*, årg 45, nr 4, s 88–92.
- Nyberg, A. (2021), "Har det någon betydelse om nationalekonomer är kvinnor eller män?", *Ekonomisk Debatt*, årg 49, nr 6, s 30–40.
- Nyberg, A. (2022), "Ett jämställd Ekonomisk Debatt 2.0?", *Ekonomisk Debatt*, årg 50, nr 5, s 30–40.
- Oxenstierna, S (2018), "Sanktionerna mot Ryssland – har de någon effekt?", *Ekonomisk Debatt*, årg 46, nr 8, s 30–41.
- Rothstein, B (2018), "Har utformningen av lagstiftningen någon betydelse för att minska korruption? Ett svar till Claes Sandgren", *Ekonomisk Debatt*, årg 46, nr, s 58–62.
- Sandgren, C (2018), "Teserna håller inte streck", *Ekonomisk Debatt*, årg 46, nr 2, s 66–68.
- Österholm, P (2017), "År hushållens förväntningar rörande bolåneräntan realistiska?", *Ekonomisk Debatt*, årg 45, nr 5, s 22–31.